

Bréfa- og málasafn Benedikts Sveinssonar 1889-1946, seinni hluti

Bjarni Benediktsson – Benedikt Sveinsson – Samvinnunefnd um frumvarp til stjórnarskrár
konungsríkisins Íslands – Fundargerðir – Breytingartillögur

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Benediktarskjöl
Askja 5-9, Örk 1

Vit 29. gr.: Í eftir ordnumun
hér á landi - komi:;
og hafi verit viðettur í landinum
síðustu fimm árin átta en
kosmingsfar frami.

I.

Agrarinius var i nefndum
um breytingartilloza vid 29.
grin. Meiri hluti nefndar-
innar fóst a tilloza þá
sem fram kemur í bo. f. ill.
nefndarinnar í þeim skj.

... ~~... óföldit, um sas~~
~~listrostileyr. Á meira skj.~~
um at setja inn í frí-
ákvæði um 5 aðr. bræðslum
í landum þa um at setja
í sjómáskrána þat skal-
vörd fyrr kosningarsætti, at
matuppin hafi verit bu-
settur í landum síðustu
frum aðri áður en kosni-
ngar fóra fram.

er ein dregið þessar a-
kvæðum skotana, at
~~nauðsyn~~ ~~þei~~ sjálfdagl og
óforsíkjanleg se, at hafa
at minsta kosti 5 aðr.
bræðuskilgrði ^{í sjómáskránum} fyrr kos-
ningarsætti og kjarðengji til
þeimigis og hefjast fyrir sam-
þykkt tilloza þá, ~~sem~~ vid
29. gr., sem ~~þekk~~ tekur þetta
fram.

I fyr. sjómáskránum er
auk trikkiborgararfærins
einungis sett ~~þ~~ eint aðr
bisetta ^{í kjöldum} sem skilyrði fyrir
kosningas-retti ^{í kjöldum} og heimilið-
festa innanlands sem skil-
yrdi fyrir kjarðengji, svo at
sá sem hefi ríkisborgarsæ-
ttu ~~vid~~ þarf jafnval ekki
at hafa hafi meina aðr.

1. (Eða jafnrettur í ríki-
borgara)

landins til þess at vera
kjörgengur, og hann hefis
at eins aflið seð lögþeinali
heimiliðfesta þar þegar

Skjómararkrafrumars ~~stytta~~ hann þarf at fullneseja
þingar setju ~~fullneseja~~ fyrir kjörgengi-skilyrðinu. K
gengi (at þessi leyti minni) eru Met ákvætini i 10. qr.
fyrir kosningarretti. ~~stytta~~ Skjómararkipunar laga 19.
junni.

juni 1915 eru þau skil-

Mismunur ~~á~~ ím a' því, hvortu meni yrti í þessu umi sett fyrir
 Þólast kosningarretti ~~og kjörgengi~~ ~~tan~~ Kosningarretti manns, at
 kvæmt þessum lagtaknum er þer
 sér, at þei sem fæddir eru heð a' landi ~~hann~~ ~~se' fæddar heð a' landi~~
 hafa kosningarrett eftir eint að duol
 i þjóðsenniu, þott þei hafi aðar veit
 ókendit, og ein kjörgengi ef þei hafa ~~glopipara bryggingar~~
 heimiliðfesta þegar kosningur ingin fer fram ~~og dantok~~
 fer fram, en adris meira, sem
 ekki eru fæddir i landinu, far ethin, 11. qr. sônnu laga er luer
 er, þei hafa heft lögheimili 5. ~~sa' kjörgengur~~, sem Kosningar-
 rettaður ~~ákvæði~~, sem nu gildi, rett a' ^{landinu} ~~lögheimili~~ ~~þessi~~ ~~ákvæði~~ ~~þessi~~ ~~ákvæði~~
~~valda~~ ~~þer~~ ~~at~~ ~~þei~~ ~~sem~~ ~~fæddir~~ ~~en~~ ~~leyti~~ ~~sônnu~~ ~~ákvæði~~ ~~fyrir~~ ~~um~~
~~heð~~ ~~a'~~ ~~landi~~ ~~hafa~~ ~~hvor~~ ~~hvergja~~.

Veyna þessa eru ákvæða þotti
 fulltrúinum Dan meður i Samþing-
 laganeftdinum rautsyn a' at
 taka þat fram i abugasendum
 vit 10. qr. samþinglagafundum
 vaopsons, at i sanromi vit
 "gapkvæmni" orkiborgar-
 retti in landa verdi ~~med~~ annar
 a' at opnuva allar takinstani, til þeirra manna, ~~þott~~
 sem nu se' þar a' "eos dem fæddi ^{er} heð a' landi,
 mið mun þau a' kosningarretti, sem annara, er ~~he~~
 sem fram kemur i 10. qr. Skjó-
 skipulaga Íslands fr' 11. júní
 1915.

Penna mismun, sem ~~fulltrúinum~~ ~~er~~ ~~er~~ ~~þær~~
 nefndarmennini mið del a' má
 afnema með treinni moti:

Annabók með þri' at afnema
 5 ára búsetukiloyrit, ~~eda~~ með
 þri' at lata þar nu til allra þau, ~~hver~~ ~~er~~ ~~fulltrúi heð a' landi~~

Munið eftir kappleiknum í kvöld!

Síðasta tækifærið að sjá A. B. keppa!

Hvor sigrar?

hungraðir, að þeir fá nær engu afkastað.

Ekkert eftirlit er haft með vélum í verkstæðum, og sumstaðar er ekki nema einn læknir í átta verksmiðjum, og frá slysum er aldrei skýrt opinberlega. Það er nú svo komið, að ekki eru til nema um 12 þúsund vanir verkamenn í allri borginni.

Kosningar í verkamannaráðin eru sama sem afnumdar. Stjórnin tilnefnir umsækjendurna og lýsir þá svo kosna, án allrar íhlutunar kjósenda.

Einkanlega er meðferð manna afskapleg í hinum stóru mótorverksmiðjum. Þeir eru látnir vinna eins og þraelar og stundum teknir fastir og skotnir, ef þeir koma of seint eða hniga niður öragna a. þreytu.

Hagur sveitafólks er litlu betri, vegna algens laeknaskorts og meðaleysis.

Í sumum þorpum hefir hvert mannsbarn dáid, svo að þar sést ekki kvík skepna, nema hundar. Stórsóttir hafa geisad viða, einkanlega taugaveiki. Í veturn dö fjöldi fólks á járnbrautarlestunum, og var líkunum varpað út og ekkert um þau hirt.

Sögumaður minn segir, að von hafi verið á þrem viðskiftanefnd-

um frá Þýskalandi, þegar hann var að fara, og hafi þær i orði kveðnu átt að koma á fót voruskiftum milli landanna, en erindið hafi í raun og veru verið að ræða um hið svo kallaða „Nordur-samband“, milli Þýskalands og Rússlands, sem ætlað er að fára út kvíarnar yfir Finnland og Svíþjóð. Þegar fári gefst.

„Ef Péturnsborg verður ekki unnin áður en öll mótspryna gegn stjórninni er þrotin, þá held eg þessi félagsskapur komist á. Hinir fáu mentamenn, sem enn hjara, og ásaka bandamenn um afskiftaleyti, munu fagna aðstoð og yfirráðum Þjóðverja.“ sagði flóttamaðurinn

Hann telur óhugsandi, að Deníkin geti náð Moskva og Péturnsborg, án þess að honum komi hjálp að norðan, en aðstaða Koltchaks að austan hefir versnað stórum síðan stjórnin sendi 250 miljónir sterlingspunda í bréfpeningum til þess að greiða fyrir sínum málstað, og láta myrða herforingja þá, sem eru henni andvígir.

Síðustu fregnir frá Péturnsborg segja allmarga Englendinga hafa verið myrta þar, og sendiherrabústaðinn brotinn.

Bréf þetta hefir vakið afarmikla eftirtekt á Bretlandi, og einkum

hafa blöð Northcliffs lávarðar lagt fast að stjórninni að sýna nú dug og ganga tafarlaust í málið.

Telja þau það skyldu allra bandamanna, að veita Rússum skjóta hjálp og það því fremur sem Wilson forseti hafi kallað það „prófsteininn“ á hugarfari bandamanna, hvernig þeim færst við Rússu.

En breska stjórnin virðist mjög áhugalaus um þetta mál, enn sem komið er, og þykist engu fá um þokað, en hefir nýsket lofað að ná heim öllu því liði, sem nú hefst við norður við Hvítahaf.

Er ekki annað sjáanlegt, en að hún ætli að lofa þessum sínum fyrverandi bandamönnum að deyja drotni sínum.

berg, J. Vetlesen verslunarstjóri og fjölskylda hans, Carlquist kaupmaður o. fl.

Botnia lagðist utan að Lagarfossi, og vildu menn að vanda troðast fram í skipið, en því var astýrt, sem betur fór. Þessi skipatroðningur er mjög óviðeigandi og skrilslegur, og ættu menn af sjálfsdáðum að leggja hann niður. Skipstjórum mun litid um það gefið, að mágur manns hlaupi að óþörfu um skip þeirra, allra síst þegar mjög er blaatt um í landi.

Pakkir á sá, sem þessu hefir ráðið, hver sem það er.

Ragnar Lundborg

býr í herbergjum frimúrara í búsi Nathan & Olsen, meðan han dvelst hér. Þeir Bjarni Jónsson frá Vogi og Gunnla. Claessen læknir tóku á móti þeim hjónum á skipsfið í gerkvöldi.

Cementsfarm

hefir Jón Þorláksson, verkfræðingur, fengið frá Danmörku.

Refrinir á þingi.

Frv. um refaræktarbannið kom inn til umræðu í n. d. í gær, og erðu umræður svo langar um það, að taka varð málid út af dagskrá að lokum.

fanga hans með háði og spotti og köstuðu að þeim ókvæðisorðum.

Loksins komust þeir á Farringdonstræti og fóru framhjá matsöluhúsinu, þar sem Filippus hafði borðað miðdegisverðinn. Var þar lítið um að vera, svo að sköllótt matsalinn kom auga á þá og hljóp þegar út á götuna. Matjurtasalinn kom einnig út úr búð sinni og var jafn hissa og nágranni hans á því, hvernig komið var fyrir Filippusi, en jafnframt var matsalinn hróðugur yfir því að grunur sinn hafði ræst.

„Bansettir þjófurinn!“ hrópaði hann. Húrra! herra lögregluþjónn! Fleygið þér honum! bara í svartholið — hann á sannarlega fyrir því!“

„Bíðum við!“ sagði lögregluþjónninn, og nám staðar. „Þekkið þér hann?“

„Já, eg held nú það. Hann kom hingað fyrir skemstu, át hér nægju sína án þess að borga nokkurn eyri og —“

„Nú-nú, gamli vin,“ grenjaði jurtasalinn fram í, „þetta stendur nú ekki alveg heima. Hann bað yður um lán og þér neit uðuð honum um það.“

„Já, þó það væri nú!“ svaraði istrubelgur skellihlæjandi. „Eg þekki nú á svona peja, en hann lék heldur en ekki á yður, herra Júdd.“

„Það er nú hvortveggja til um það, og að minsta kosti fer eg varla á hausinn fyrir þessar tvær krónur, en mér þykir þetta leitt drengsins vegna. „Hvað hefir hann gert fyrir sér, herra lögregluþjónn?“ spurði Júdd gremjulega, en vildi þó ekki kannast við, að hann hefði látið glepjast af drengnum.

„Hann hefir stolið feiknamörgum demontum, Þekkir annarhvor ykkar hann?“

„Eg sá hann í morgun í fyrsta sinn.“

„Hann hefir aldrei komið inn í mitt hús áður.“

„Jæja, komdu þá,“ sagði lögregluþjónninn og dró Filippus með sér, en samt hafði hann ráðrúm til að segja:

„Þakka yður enn á ný, herra Júdd, og eg skal vissulega standa við orð min. — Verið þér óhræddur um það.“

„Fyrir hvað ertu að þakka honum?“ spurði lögregluþjónninn.

„Fyrir það, að hann treysti mér,“ svaraði Filippus stuttlega.

Loksins endaði þessi pislarganga Filippus við Bridewell-lögreglustöðina. Var hann þegar færður fyrir lögreglustjóra, en hann opnaði griðarstóra þingbók, og spurði stuttlega:

„Hvað heitirðu?“

Fanginn svaraði engu. Ítrekuðu þeir þá

spurninguna, bæði lögreglustjóri og lögregluþjóninn og bætti hinn fyrnefndi því við, að það eitt út af fyrir sig væri að misbjóða lögum, að vilja ekki segja nafn sitt og heimilisfang.

Nú þurfti Filippus á allri stillingu sinni að halda. Hafði það tekið mjög á hann að vera dreginn þannig um götur og stræti borgarinnar í augsýn alls fjöldans og þóttist hann nú sjá, að hann yrði að beita brögðum, ef hann ætti að geta leynt nafni sín.

„Filippus Morland,“ svaraði hann þrjóskulega, þegar lögreglustjórin spurði hann nafns í seinasta sinn.

Honum fanst sjálfum, að þetta nafn léti sér kunnuglega í eyrum. Morland var aettarnafn móður hans, en ekki hafði hann hugsað út í það fyr en nú, að hann hlyti að heita eftir þessum sama Sir Filippus Morland, sem nefndur var í bréfum móður hans.

„Hvar áttu heima?“

„Í Park Lane.“

Lögreglustjórin fór að skrifa svörin, en hætti því alt í einu, því að þá datt honum í hug, hvað þetta seinasta svar hlyti að vera fjarri öllum sanni.

„Er móðir þín þar í vist, eða faðir þinn hestasveinn?“

1000 kilo af ágætu norðlensku heyti til sölu.

Getur komið hingað með s/s „Sterling“, 22. sept.
Semjóð fyrir laugardag.

H. T. Hallgrims.

Talsimi 353. Áðalstræti 8.

Pétur Jónsson

óperusöngvari syngur í síðasta
sinn hér í bænum í Bárubúð annað
kvöld.

Stjórnarskiftin.

Forsætisráðherra skýrði frá því
í gær, í fundarbyrjun í báðum
þingdeildum, að hann hefði beðið
konung um lausn fyrir alt ráðuneytið, og hefði svarskeyti konungs
borist stjórninni í þeim svifum. Svar konungs er á þá leið, að
hann veitir ráðherrum lausnina, en
biður þá að gegna stjórnarstörfum
þangað til önnur stjórn sé mynduð.

Knattspyrnan.

Síðasti kappleikurinn við A. B. fer fram í kvöld. Heyrt hefir Visir,
að í ráði sé, að sú breyting verði
gerð á sveitunum, að Samúel Thor-
steinsson gangi úr liði A. B., og
Robert Hansen úr úrvalsliðinu. Yrði sú breyting áreiðanlega ekki
til bóta, og engan mann óska menn
fremur að sjá í síðasta, úrslita-
kappleiknum, en Samúel, jafnvel
þó að hann verði í liði A. B. En
þá færir auðvitað vel á því, að R.
H. væri hinumegin.

„Kora“

för til Önundarfjarðar í nött með
4000 sildartunnur, sem hún hafði
á þilfari. Þaðan kemur hún aftur
til Hafnarfjarðar með eitthvað 100
stóra bryggjustaura, sem lágu á
þilfarinu undir tunnum.

Vedrið.

Hiti var hér í morgun 9.5 st.
á Ísafirði 4.6, Akureyri 5, Seyðis-
firði 5.8, Grimsstöðum 3 st., og 1
Vestmannaeyjum 8.7. Logn á flestu
um stöðvunum.

Nýja verslun

hafa þeir stofnað braðurnir Eim-
ar og Ben. G. Waage, og selja þar
aðallega húsöggn, sem sjá má af
auglýsing þeirra hér í blaðinu í
dag.

„Gylfi“

för út til fiskveida í fyrsta skifti
síðdegis í gær. Hann ætlar að veiða
í ís.

Skipafregnir.

Njáll fer til Ísafjarðar í dag, tek-
ur farþega og póst. Skjaldbreið
fer þangað á morgun; tekur líka
póst og farþega.

„Borg“

för frá Kaupmannahöfn aðfara-
nott þess 13. þ. m., og fer fyrst til
Austurlands, en þaðan norður um
land og hingað.

Duglegur múnari

helst vanur múnarsteinsleðslu, getur fengið atvinnu, ásamt hjálpar-
manni, við húsbýggingu á Seyðisfirði. Upplýsingar hjá

Geir G. Zoëga verkfræðing

Tungötu 20, simi 626.

Til Keflavíkur

fer bill á laugardag klukkan 11½. Farmiðar seldir í

Soluturninum.

H.f. Carl Höepfner

Reykjavík.

kaupum

Vorull.

Haframjöl

(Quaker Oats) í pökum, og margar teg. af

bùðingaefnum

i verslun

Helga Zoëga & Co.

Nýkomið:

Barnavagnar, Barnakerrur
Díkkuvagnar og Barnareiðhjól.

Jónatan Forsteinsson

Simi 64 og 464.

Skipsjómfrú og þjón

vantar á s.s. „Sterling“.

Brytinn hittist kl. 4--5.

Frá Landssímanum

13. ágúst 1919.

A morgun, 14. ágúst, verður landssímastöð opnuð á **Svalbardseyri**. Stöðin verður 2. fl. mánuðina júní—október, að
báðum meðtoldum, aðra mánuði ársins 3. fl. stöð.

Seglaverkstæði Guðjóns Olafssonar, Bröttugötu 3 B.

getur skaffað **Fiskpresenningar**, úr íbornum og óíbornum dük, sem
er nýkominn. Mjög gott efni, en þó ódýrt.

SOLUTURNINN

Hefir aetið bestu
bifreiðar til leigu.

Vanur

bifreiðarstjóri

6ðkar estir atvinnu. Uppl. í síma
444
frá kluksan 12—2.

Bruna og Lífstryggingar.

Skrifstofutimi kl. 10-11 og 12-2.
Bókhlöðustig 8. — Talsimi 254.

A. V. Tulinius.

KAUPSKAPUR

Versl. Hlíf, Hverfisgötu 56 A,
sími 503, selur allflestnar nauð-
synjavörur, þar á meðal: Sæt-
saft frá Alfr. Benzon, Soyja,
sósulit, sardinur, mysuost, kaffi,
smjörliki, te, sukkulaði, cacao,
mjólk (sæta og ósæta), súpu-
teninga, súpurgurtir o. fl. Hring-
ið í síma 503 og spyrjið um
verðið. (40)

HUSMÁRI

Kona einhleyp óskar góðs her-
bergis, með sérinngangi, frá 1. okt.
næstki. Upplýsingar á Káristig 11
A. (101)

Herbergi óskast til leigu sem
fyrst. A. v. á. (95)

VINNA

Kaupavinna óskast á góðum
heimilum fyrir 2 stúlkur alvanar
heyskap. A. v. á. (100)

TAPAD - FUNDID

Næla tapaðist frá Spítalastig að
Vesturgötu. Skilist á Spítalastig 8
(102)

Fundist hafa 20 kr. við Grundar-
stig. Vitjist á Grundarstig 3. (104)

TIKYNING

Litill bókapakki gleymdist um
daginn í búð. Sá, sem hefir orðið
hans var, er viðsamlegast beðinn
að gera aðvart í Síma 755. (103)

Félagsprentsmeðjan.

Ritstjóri og eigandi
JAKOB MÖLLER
Sími 117.

vÍSIR

Afgreiðsla 1
AÐALSTRÆTI 14
Sími 400.

9. ár

Fimtudaginn 14. Ágúst 1919.

216. tbl.

Gáva 80

Medal byltingarmanna i S.-Ameríku.

Áhrifamikill og afarspennandi-sjónleikur í 4 þáttum.

Allur útbúnaður myndarinnar er hinn vandaðasti og leikið af 1. flokks amerískum leikurum.

Í dag og næstu daga

verða sold ca. 500 pör frá teknir barnasokkar af öllum stærðum með

20-25%

atslætti.

Vörubúsið.

Duglega stúlkur
og duglegan dreng vantar í
Iðnó.

Hákanson.

Hey.

Agætt hesta- og kindahey til sölu
á Laugabrekku. Sími 622 a.

Blegsödi í pokkum

og Kristalsödi

nýkominn í versl.
Visi. Sími 555.

Sitron-, Vanille- og Möndludropar,

nýkomur í verslunina
Visi. Sími 555.

Zebra

ofnsverta og fægilögur í brúsum,
nýkomið í versl.

Visi. Sími 555.

Lita elskulega dóttir okkar, Guðrún Aðalheiður, verður jarðsungin föstudaginn 15. þ. m. og byrjar athöfnin kl. 11½ á heimili okkar Barónsstig 12.

Fyrir hönd minna og konu minnar.

Elias Jóakimsson.

Jarðarför Rögnvaldar Jónassonar frá Bildudal, er ákvæðin föstudaginn 15. þ. m. kl. 11½, frá Dómkirkjuuni.

Þórður Bjarnason.

Pétur A. Jónsson.

Operusöngvari

syngur í síðasta sinn föstudagskvöld kl. 8½.

Aðgöngumiðar á kr. 3,50 og stæði 2,50 seljast Bókaverslun Ísafoldar og Sigtúrar Eymundssonar í dag.

Nú geta konurnar litao.

Allir regnbogans litir og margir fleiri fást með góðu verði í

versl Asbyrgi

Grettisgötu 38. Talsími 161.

Reglur um sandtöku við Eiðsgranda.

Bæjarstjórnin hefir skipað Margrím Gíslason eftirlitsmann með sandtöku við Eiðsgranda og fyrir Eiðislandi, og þeir sem vilja íramvegis taka sand þar verða að snúa sér til skrifstofu borgarstjóra og fá þar sandtöku leyfi, sem jafnframt skal borga með 25 aurum fyrir hvern hestvagn, er samsvarar 3½ úr teningsmetra, en skrifstofan létur í tje skírteini tvír hvern vagn, sem þannig fæst heimild til að flytja burtu frá Eiðsgranda. Skírteini þessu skal skila til eftirlitsmanns um leið og sandurinn er fluttur bort af grandanum og verður engum leyft að fara með sand út fyrir gíðingarnar um grandann, nema hann skili skírteini.

Öllum, sem við sandtöku fást, ber, að haga sér í öllu eftir týmælum eftirlitsmanns meðan þeir eru á sandtökusvæðinu og enginn má taka sand annarsstaðar en þar, sem eftirlitsmaður vísar á. Verði misbrestur á þessu, hefir eftirlitsmaður heimild til að visa hinum brotlega burtu og neita honum um sand, jafnvel þótt hann hafi skírteini.

Reglur þessar óðlast gildi að morgni laugardags 16. þ. m., og verður sandur afgreiddur alla virka daga á venjulegum vinnutíma. Borgarstjórimm í Reykjavík, 13. ágúst 1919.

K. Zimsen.

NÝJA BIO Loford Mörtu.

Sjónleikur í 4 þáttum.

Leikian hjá Triangle-félaginu
Aðalhlutverkið leika: hin fagra og góðkunna amerísku leikkona.

**Norma Talmadge
og Ralph Lewis.**
Fer hér saman framúrskarandi hrifandi efnir og ágætur leikur.

Simskeyti

írá fréttaritara Vista.

Khöfn, 12. ágúst

Andrew Carnegie, auðmaðurinn ameríski, er láttinn.

Frá Budapest er símað, að Jósef erkihertogi sé orðinn landsstjóri í Ungverjalandi til braðabirgða, en forsætisráðherra er þar orðinn Stephan Friedrich.

(Af bessu má sjá, að bolshvíkingar hafa orðið algerlega undir í Ungverjalandi).

Sæsiminn slitinn.

Sæsiminn milli Færeyja og Hjaltlands slitnaði í nót.

I gerkveldi bar ekki á neinni bilun á símanum, en i morgun var hér orðið simasambandslaust við umheiminn, nema Færeyjar.

Nánari fregnir um símslitin eru ókomnar, og vita menn ekki enn, hve langt frá Færeyjum þau hafa orðið.

Símslit þessi koma sjer afar illa, einmitt á þessum tíma. Loftskeytasambandið kemur að litlu gagni, því að það samband við önnur lönd er stopult og mikilir örðugleikar á miklum loftskeytasendingum héðan. Liklega verður ekki um að nota loftskeytastöðina til að senda önnur skeytir en stjórnarskeytir, og ef til vill allra nauðsynlegustu skeytir önnur.

Ef vel gengur, má gera ráð fyrir því, að takast megi að gera við sæsimann á hálfum mánuði, en varla á skemri tíma. Það er þó að nokkru leyti undir því komið, hvað langt frá Færeyjum símslitin eru.

NATHAN & OLSEN

hafa fengið:

Pakjárn Nr 24 og 26
6—7—8—9—10 feta

Pakpappa

Cement.

NOTÍÐ
Jugol Stivelse

Heggur nærrí — ?

„Lögrætta“ heggur enn i sama farið og hjakkar á því, að það höggi nærrí því, að vera brot á C. grein sambandslaganna, að gera nokkura ára búsetu í landinu að skilyrði fyrir kosningarétti. Þessu til sönnunar vitnar hún i athugasemdir við sambandslögin, sem liklega allir, nema þá hún ein, voru vel vitandi um, er umræður hófust um þetta mál.

I athugasendum er það tekið fram af hálfu dönsku neftndarmannanna, að til þess „að öll ríkisborgararéttindi séu algerlega gagnkvæm“, verði að afnema allar þær takmarkanir, sem nú sjeu á því, „svo sem mismun þann á kosningarétti, sem komi fram í 10. gr. stjórnskipulaga Íslands frá 19. júni 1915.“

Mismunur sá, sem hér um ræðir (i stj.sk.l. 1915) er sá, að kosningarétti til Alþingis hafa Íslendingar (faeddir hér á landi) ef þeir hafa verið búsettir í kjördæmi sinu í eitt ár, og að fluttir Íslendingar geta því öðlast kosningarétti eftir eins árs búsetu í landinu, en aðrir menn, sem ekki eru faeddir í landinu,

Verslunin ÁFRAM

— Ingólfsstræti 6. —

Selur alls konar húsgögn og útvegar íþróttahöld.

Hefir fyrirliggjandi:

Dívana, 4 teg. dívanteppi, gölfteppi, borðdúka, voxidúka, ferðatökur, og margt fleira.

Handa íþróttamönnum: Spjót og kringlur.

Húsgögn eru klædd með skinni eða taui, eftir því sem óskar er.

Verslunin hefir í þjónustu sinni sérfræðing í húsgagnasmíði, sem stundað hefir nám í Stokkhólmi, Kristjanú og Káupmannahöfn, og mun vinnustofa vor því geta léyst af hendi að sem húsgagnasmíði tilheyrir.

Abyggileg viðskifti!

Sanngjörn vinnulaun! AFRAM nú! Komið og skoðið vörurnar. Ekkii missin sá, sem fyrstur fær.

það ekki kosningarétti fyr en eftir 5 ára búsetu. Gagnvart Dönum er „mismunurinn“, sem „afnema“ verður, að eins þessi, að Íslendingar, sem dvalið hafa erlendis, fá kosningarétti eftir eins árs búsetu, en Danir ekki fyr en þeir hafa verið hér í 5 ár. — Pennan mismun má „afnema“ með tvennu móti: með því að afnema 5 ára búsetuskilyrði og með því að láta það ná til allra, jafnt til Íslendinga sem annara, eins og nú er ráðgert.

Með síðari aðferðinni er kröfum Dana um „afnám“ þessa mismunars algerlega fullnaegt, og ekkert miður með henni en þeirri fyrri. Ef 5 ára búsetuskilyrði nær til allra jafnt, verður ekki um neinn „mismun“ að ræða, og það heggur ekkert nærrí því, að það sé brot á 6. gr. sambandslaganna eða at-hugasemnum við þau. Þegar „Lögrætta“ fullyrðir það þó, þá getur ekki hjá því farið, að hún lati sér nægja að fara eftir því, sem hana „mínti“ áður en hún kynti sér 6. gr. og at-hugasemdirnar við hana betur, eða þá að hún hefir farið eftir því, sem hún hefir „heyrt sagt“, eða þá blátt áfram að hún hefir aldrei hugsað sér svo hátt, að reyna að skilja mælt mál rétt, ef hún hefir getað hugsað sér, að Dönum gæti komið það betur, að það væri misskilið.

Saugilegt er það, að „Lögrætta“ skuli fullyrða það svo statt og stöðugt, að engin hætta sé á innflutningi hingað frá Danmörku. Hvaðan ætlar hún að fá allan verkalyðinn erlenda, sem hún vill opna landið fyrir? Hún ætlar þó ekki að banna Dönum, öðrum fremur, vist í hinum dýrðlegu iðnaðarborgum, sem hér eiga að risa upp? — Raunar kemur það málunu alls ekkert við, hvort nokkur bráð hætta er yfirvofandi eða ekki. Það er tryggilegar um hnútana húð, ef þetta búsetuskilyrði er sett í stjórnarskrána og það er þeim nóg, sem vilja búa tryggilega um hnútana. — Og það er enginn vafi á því, að sambandið við Dani verður ekkert óaffara-

sælla fyrir það. Með því er rutt út vegi enn einni ástæðunni til tortrygni gegn þeim.

Ákvæðið um 5 ára búsetuna, sem skilyrði fyrir kosningarétti, er í stjórnarskránni. Þegar Lögrætta talar um að óþarfí se að vekja deilur um það atriði og sambandslögin, þá ætti hún að beina þeim áminningum til þeirra manna, sem vilja fella ákvæðið úr nýju stjórnarskránni, því að það eru þeir, sem vekja deiluna, en ekki hinir, sem vilja halda því og laga það eftir sambandslögunum.

Hörmungarnar í Rússlandi.

Frá Helsingfors í Finnlandi skrifar blaðamaðurinn John Pollock nýlega eftirfarandi bréf:

Eg hefi rekist hér á manni, ef mann skylði kalla; hann var rússneskur herforingi í eimi ötlustu hersveitum, sem barðist með Bretum á Frakklandi. Nú er hann líkari voru en manni. Hann hefir elst um 20 ár. Hann er örðinn hokinn og hrumer. Það má telja beinin í handarbakinu á honum gegnum húðina.

Hann fór frá Pétursborg fyrir þrem dögum, og þar hafði hann verið síðan bolshvikingastjórnin settist að völdum. Nefnd sú, sem falið var að dæma um mál þeirra, er voru móti stjórninni, dæmdi hann til dauða, en honum tókst að komast út um glugga, þegar átti að taka hann fastan, og slapp við það.

Hann hefir í fám orðum þessa fregn að fá: „Petta eru síðustu forvöð. Bandamenn verða að taka Pétursborg herskildi tafarlaust!“

Félög þau, sem vinna gegn bolshvikingum í Pétursborg og Moskvatelja Mannerheim hershöfðingja sjálfkjörinn til þess að taka Pétursborg, og honum mundi það auðvelt með hjálp bandamanna.

„Ef Mannerheim hershöfðingi fari með finsku liði og tæki Pét-

ursborg herskildi nú þegar, þá mundi honum dýrlega fagnað. En ef það dregst í mánuð, yrði honum tekid með bölbænum,“ sagði flóttamaðurinn, „því að menn hafa ekki likamlegan þrótt til að bera þessar skelfingar lengur. Ef ekki er ráðist á Pétursborg þegar í stað munu síðstu örvaentingarupphöt hafin gegn bolshvikingum, en vegna skotfæraleysis má búast við að þau verði árangurslaus.

„Síðstu leifar hinna mentuðumanna í Pétursborg eru að farast í grimmilegum blóðsúthellingum. Nú eru ekki fleiri en 500 þúsundir ibúa í borginni, og þrír fjórðu hlutar þeirra eru konur. Konur hafa nú verið teknar til löggreglustrafar.

Daglega eru 65—85 manns af lífi teknir í borginni; og þar á meðal eru margar hjúkrunarkonur, sem grunaðar eru um móttóra gegn stjórninni.“

Sögumaður minn segist hafa þeikt 7 ára stúlkum, sem tekið var af lífi, af því að hún hafði spurt, hvar hún gæti hitt einhvern tiltekinn hermann. Um 2000 manns eru daglega fangelsaðir, og auk innlendra manna, hafa margir útlendingar verið teknir af lífi.

Platonoff, umsjónarmaður her-gagnagerðar, hældi sér af því, að hann hefði eitt kvöldið ekki gert annað en að skjóta móttöðumenn bolshvikinga með skammbryssu.

Herdarverk bolshvikinga fara dagversnandi. Gæðingar þeirra fá mjólkurskamt daglega, en allur almenningu ekkert.

Pegar Trotsky fer til vigstöðvanna, hefir hann með sér margar vagna af vistum og sælgæti, til þess að vinna menn á sitt mat, en Lenin fá engir að sjá, nema þeir, sem æðstir eru að tign, og honum allra handgengnastir.

Sögumaðurinn lýsti nokkuð nákvæmlega hinum afskaplegu kjörum verkamanna í borginni.

Með þá er farið eins og bolshvikingar geri sér leik að því, að drepa þá. Þeir eru sífelt neyddir til að vinna eftirvinnu. En það nei-ir ákaflega aukið manndauða, bæð af þreytu og lungnatæringu. Húskynni þeirra eru ill og litil, illa lýst og ekkert hituð að vetrinum. Mennirnir eru svo þreyttir og

14. vit 26.g. ik eftir mi
midag. Horni regns
gr. sorðiligt and.
allt lojam meðan
at þingvulum Reykjavík
erlenskrupptar eru
hornur blaut fremla
horni ingum, og gildi
þa um hörungin.
horni regnsjótt sem
regnar 3 vit dæld
brundar horningu.

L. 4. undagrass
h. vit 26. midag.

15. vit 26.g. L. ik eftir: "blaut
brundar horningu"
horni: um laund allt
16. LFgr: "blaut brundar
horningu" horni:
i sjástdónum hýrðan
danum.

L. vit 27.g.

17. LFgr: "blaut brundar
horningu" horni:
i sjástdónum hýrðan
um

18. L. ik eftir artum: "blaut
brundar horningu"
trúvar i grunni, horning
um laund allt

A. Fyrir að blaut brundar
horningu i horni
i sjástdónum hýrðan
L. ó tevin artum

19. vit 28.g. L. ik eftir artum:
"blaut brundar horni
ingu" horni: um laund allt
og a' eftir: "blaut brundar
run horningu" horni:
um laund allt.

21. Þvíði ólitar þat hinn
ólitar manns, sott
á dögg leif. 22.
jaldit erluedis
spítalboðar a
yfirmálaði, rit. 23.
nán, a fangelsi
~~síðu~~
~~af þeim~~
síðu erluedis
éta ítt kundar ólitar. 23. 24.
Máður, sín spítalboða
á yfirmálaði, rit
nán, sín fangi,
éta sín þurfaði. 25.

26. Þvíði ólitar ólitar
ítt fanga sunans sott
hamn óvöldist erluedis
af fyrir hamn er
Lundamáður rafissinu,
rit nán eði til
hefninga.

20. Fyrir hafsting
síðu við ólitar
spítalboðar

Meðan ólitar
erluedis

27. Þvíði 29. gr. 1. eftir ordinum:
býr a laudi" brenni:
og errið lísætta
i laudum eit verða
5 árin dötur en bren-
ningar fóra fram. 1.
Vit sinni ger ik eftir
ordinum og ólitarbundnum
korningsu" brennum laud allt
Vit 30. gr. Fyrir ólitar
a ólitarbundnar kornings
brenni: korningsar a
ejr eldum hérðum
rit 30. gr. 2. eftir ordinum:
og ólitarbundnar
korningsu" brenni;
num laud allt
Orðins "Hun ilis fista
márlands ... ólitar
kundrar korningsu"
falli leart.

Breytingahilföru

vit umvarp til eljörnarskrár konungs-
rikisins Íslands.

1. Vit 1. gr. A undan orðinu "hafi" komi: enda
2. Vit 2. gr.: Annar málslitur ordiet eru:
Ráðhær skipa ríkiorit og a' lögráður
ríkisarfæsti i 'pri'.
3. Vit 13. gr. Ordin: Í fundum þessum refur afl
atkvæfa - falli burt.
4. Vit 14. gr. Í staf: næstuett "komi": undir-
rita.
5. Vit 14. gr.: Ordin: svo sem með pri' at undir-
rita - til enda greinarinnar falli burt.
6. Vit 15. gr.: Ordin: Hver rátherra - til enda
greinarinnar falli burt.
7. Vit 16. gr.: Í eftir orðinu "id" "komi": eta
greinaskapaleit
7. Vit 17. gr. Ordust eru:
Konungur getar kvætt Alþingi til auk-
funda Konungar stefnis íaman Alþingi
á hvert og ákvæður hvenær pri' skuli sliti.
Þingimur mi eigi slita fyrr in fjárlög ein
samþykkt. - Konungar getar og kvætt Alþingi
til aukfunda.
8. Vit 18. og 19. gr. falli burt.
Greinalán boeytist semkvæmt þessar.
- 8/10 19. gr. Ósíðan varit Vit 19. gr. Ordin: "hins reglugá"
falli burt.

10. ~~10.~~ Vid 20. gr. Í stað: 12 korni : 8.
11. ~~11.~~ Vid 22 gr. Í annari malsgrein korni
í stað: laqafrumvarp : lög
12. ~~12.~~ Vid 22 gr. Í stað ordanna: „og er þá
frumvísir nítar fallit“ korni : og eru
þa línur nitur fälltir. [
13. ~~13.~~ Vid 24. gr. Ordin: „getur ákveðið osfru.
Hann“ falli burt.
14. ~~14.~~ Við 25. gr. Í stað: sumpar . . .
sumpar“ korni : annithverf . . . eta“
15. Við 25. gr. Í stað ordanna: „sem farid
hefir við eftir“ korni : es fylgt hefir verit

Vit 29. qn. Í aðrir orðunum: "heð á landi"
komi: og hafi verið búsettur í landinu
síðasta fimm árin átakur en kosningar
fara fram.

18. 34. r. ordist. svv. Hvor deild á rett
á at bra fram ~~dagformvis~~^{til laga} og ~~til loys~~^{til}
annars samþykta ay samþykktja þau fyrir
sitt leif. Einig má hvor þingdeilds fyrir seg
efa ~~meinat~~ Alþingi, sendur konungur að vop.

11734gr.

15. ~~g~~ Íst ordánni: neina af fasteignum —
· til enda gríðarliðina korni ·
nær fasteignum landsins né afnata rétt
þurð nema samkvæmt lagaheimili.

16. Við 38. gr. Ístut ötanna: „greinileg skýrð“ Komi: ógræina gert
Við 9. gr.: Síðan með þeim orðum eru: Framvarp til fjárhálfar til fjaðarkalaga skal ekki leggja fyrst fyrir neindar. ~~Eftir~~ 40. gr.: Ístut ötanna í náttúrlagi greinarinsar: „þingdeildinni um sig“ Komi: þingdeild.

20 18. Vid 41. gr.: Í stat ostanna í upphafi
greinarinnar: "Pegar lagafumværp - -
- - til hinna deiddina" Komi:
Pegar lagafumværp er samþykkt í
annai hvoori kingdaði skat þat lagf
fyrir hinsa deiddina svo sem þat var
samþykkt. Ef þar verða breytingar í
geta ~~sett~~^{setta} fumvarpið aftrum
~~lætta~~

til fyrri pingdeilda. Ef hér
verða eftir gester breytingar fer
~~þessum~~ þat af nýju til hinna ar
deilda rísa.

~~16. Ólit 41. gr. "Sítaðst meðlit komi; atkvætagreitlu" sht: alkvætgreitilum~~

18. Við 39. gr. Fyrir örðin í síðasta miðöldum
fyrri nálgreina : "fyrir Alþingi" og ít
málsprunna komi : í framvarpaformi
fyrir Alþingi ásamt alhagsetendum
yfirkunnarmanna og setur fyrir næst
sóma meðfert sem óinna lagafrum-
vöry.

21. Út 41. gr. Í stað orðanna : "Pegas Alþingi"
til enda reina reina : "okvæðagreitilunni" komi : Pegas
Alþingi skipar eina miðstofn þarf meira
en kláruði þingmannar us hvorn þing-
dild til vera í fundi og eiga þatt í
alkvæðagreitilu til þess at fullnatað-
samþykli veldi lögg a mil; veldur þa'
alkvæðijöldi völslitum um einstök mið-
atriti. En two pridjunga alkvæða ferir,
sem gosídd eru, þarf eigi næg ^{laga} framvarp
"at undan til hema frumval þi kjóslaga g Hafnarhálaðga,
i heild sunni þo samþykki, nema hvær
pridjungar alkvæða ferir, sem gosídd eru,
sé með feri.

20. lit 41. gr. Í stat ostamars i' ~~síðsta maðslit: "þarf að fá"~~
~~maðslit komi: þarf þó".~~
21. lit 43. gr. Eftir óðit: eit
 komi: eta ósenyorkaparheit.
22. lit 44. gr.: Í stat: "landsjötum"
 - komi: órkissjöt.
23. lit 45. gr. Í stat: "talað" komi: sagt
24. lit 49. gr. órtist svo:

Þorsug pingdeildin getur gerst
 ályktur um nokkust mað nemur
 með ein helmi í quer pingdeilda manna
 sem á undi og greidi þar atkvæði.

25. 52. n. órðet svo: Nið sýkis pingdeild ekkj óstæða
 tigð gerðra ályktun um eittvært málfrí og getur hún
 því visað til rathvera.
26. 53. n. órtist svo:

Fundis beggja pingdeilda og samr
 einats stefningis skulu holdnisi í heyr-
 anda hljóti. Þó gettu forseti, eta svo
 margi pingmenn, sem sij ótekki í ping-
 skópum, Kráfið, at öllum ulanpingi-
 monnum sé risat brot, og skei þa'
 pingfundus í, hvort neða skeli
 mikil í heyranda hljóti, eta fyrir
 luktum dyrxum.

27. 54. gr. órtist svo:

Pingskóp nanda samræmita
 Af pingi og bætum lífðum
 þess skulu sett met loðum.

8. Vit 1. gr.: ístæt 12. Komi 8.

9. Vit 2. gr. Í annari málsgrei Komi
í stað lagafrumvarps: lag * og til
exda rásgræði ariðnes

10. Vit 12. gr. "Istat ortanna" og er þá
frumvít nitar fallit" Komi
og en þá loðun nitar fallen.

11. Vit 24. gr.: Orðin: getuð a'kvædit as. fr-
- - "Hon" falli bort.

12. Vit 25. gr. Istat: sunnpart... sunnpart
Komi: annathverf... ita... .

6. 56 gr. orðist sv:

Gáinudan skera í allum afgrei-
ningum embetissatknótt yfirvalda.
~~ðóður~~ Þó getur sá, sem þar um
leita vörkunar, ekki komið ~~se~~
hinn at hlyjta yfirvaldsboti. 'Bráť
met þis' at skylda málum sic

7. ^{Dors.} Víð 58. 'I stat ordanna : ad pui lehti "komi : þur"

27. Víð 62. gr. : 'I stat ordanna :
Nepðum eukki gera sélega undan-
teknig' Komi : ef lög heimila
ekki mylusa undantekning'.

28. Víð 64. gr. ^{Síðari malgrein orðist sv:} Níðarlag græiac

~~inn~~ orðist sv : 'I stat or-
ðum réttitlendinga til at eiga ~~þe~~ fastignarrettindi.
App.: Skal farið eftir því, sem
hefur ~~þe~~ skipt met lögum.
Lög ikvæða ~~Komi~~.

Skal skipt farið met lögum.

29. 66. gr. orðist sv :

Sá skal eiga rétt a' styrk nið al-
mennum ljóti, sem eigi ~~þ~~ farið ~~se~~
fyrir ~~se~~ og ~~sinum~~ ~~sinum~~ og ~~se~~
~~hann~~ eigi ~~þ~~ um súgel at fera hann fram
~~mann~~, en þa' skal hann
háttu vera skyldum þeim,
er lög átkiðas.

Feld 8 gagn 4.
Já, B., Sig. St. Þorl., Þorl.
a, Einar, Þórir, Pétur, Steff., M.T., Jóni, Jón.

Lígurða, hagnaðar K. gr. ekki atkv.

Bor. till að sitan málgr. 30. gr. fallibud.

Fall m 8 gagn 3.

30. gr. yfirð sun. í ósams. við 65 bill.
26-27. gr.

Bor. till. Hengjuk. 52. (Hafsl.)

Bor. till aðrað, sun. um hafðin komni
fátnar frá

Vit 76. Ý sht östanna i
annan mælsgrei : , ó sam-
andinn milli ? komi :
á sorbandslögun níkjanna -